

ass. Dat ass ëmsou méi verwonnerlech, wou dësse Projet alles aneschtens wéi onausgeräift oder iwwert de Knéi gebrach ass.

Ech wollt d'Madame Minister duerfir froen, wat déi eigentlech Ursaach ass, firwat si kee Pilot-projet an deem Sënn ulafe wëllt loossen. An ech wollt si froen, ob si net wéinstens e Groupe d'experts zesummesetze wëllt, dee sech dësem Sujet an enger éischter Etapp kéint unhuelen.

Här President, déi zweesprouche Schoul ass eng Chance fir all Kand. Kommt, mir notzen dës Chance am Intérêt vun de Kanner an am Intérêt vun eiser Gesellschaft!

Ech soen Iech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci dem Här Bauler. Elo kritt d'Wuert d'Madame Erziehungs-ministesch Mady Delvaux-Stehres.

► **Mme Mady Delvaux-Stehres, Ministre de l'Éducation nationale et de la Formation professionnelle.** - Här President, den honorabelen Deputéierten huet elo just eng laang oder eng relativ kuerz Beschreiwung gemaach vun den Erausforderunge fir d'Lëtzebuurger Schoul, déi ech och deelen.

Mir sinn effektiv konfrontéiert mat enger grousser Heterogenitéit. D'Zuel vun de Kanner, déi nach Lëtzebuergesch als éischt Sprooch schwätzen, déi hält permanent of an der Lëtzebuurger Schoul. Mir hunn also de Moment am Précoce nach 44% vun de Kanner, déi Lëtzebuergesch als éischt Sprooch schwätzen. Mir hunn also eng richteg Erausforderung, fir d'Kanner zu Lëtzebuerg mat där Villsproochegkeet, déi eis jo esou um Häerz läit, ze familiariséieren.

Duerfir, trotz deene Prämissen, déi den Här Bauler hei duergeluecht huet, hunn ech awer nach Schwierigkeiten, säi Projet vun enger bilingualer Schoul hei nozevollzéien. Well en fait ass eis Schoul bilingue. Mir hunn eng Schoul, wou Däitsch a Franséisch geléiert gëtt vu klenge un. An och nach d'Lëtzebuergesch derbäi. Dat heescht, mir hunn eigentlech eng dräisproocheg Schoul. An dat ass jo ebe fir immens vill Kanner eng riseg Erausforderung.

Duerfir si mer jo och amgaangen - säit dem Plan d'action langues -, fir d'Ziler, d'Objektiver vun deenen eenzelne Sproochen ze preziséieren an ze kucken, wéi mer d'Villsproochegkeet kënnen halen, ouni de Kanner doduerch den Accès zu enger Qualifikatioun ewechzehuelen.

Déi Froen, déi den Här Bauler mer gestallt huet, denken ech, dass se zilen op déi kleng Schoul vu Walfer, wat en fait eng franséisch Schoul war. Dat war eng franséisch Schoul, wou och nach Däitsch geléiert ginn ass. Dat war net a priori eng bilingue Schoul. Duerfir denken ech, da war Är Fro schlecht gestallt. Wann ech se net verstanen hunn, dann denken ech, dass nach vill Leit se net verstanen hunn.

Duerfir wëll ech soen, all eis Schoule si villsprouche. „Eis Schoul“ war e Projet, fir ebe just ze kucken, wéi mer mat der Villsproochegkeet kënnen ëmgoen, wéi ee kéint anescht alphabetiséieren. An ech sinn dat Lescht, wat mech verschléisst fir Projeten, déi gutt duerchduecht sinn, wou ech Träger hunn, wou mer d'Ziler definéieren, wou mer dann och decidéieren: Wou maache mer déi Schoul? A wéi engem Gebai? Mat wéi engem Enseignant? Wéi rekrutéiere mer d'Kanner, déi dohinnerginn?

Dat alles - wëll ech soen - implizéiert neierdénge e Gesetz. Dat war fréier méi einfach. An deem ale Schoulgesetz sinn e ganze Koup Saache méiglech gewiescht. An deem neie Schoulgesetz, wa mer déi fundamental Regeln änneren um Programm, um Encadrement, um Rekrutement, well dat war jo dann net eng normal Quartierschoul, dat war jo eng Extraschoul, da mussen mer e Gesetz maachen. An dat bedéngt natierlech ganz vill Viraarbecht.

Wéi gesot, ech verschléisse mech net engem Projet. Wa seng Objektiver, Ziler - wéi gëtt en evaluéiert? -, wann dat alles kloer ass, da sinn ech selbstverständlech mat derbäi.

► **M. le Président.** - Merci der Madame Éducationsministesch. Den Här Bauler kann nach eng Zousazfro stellen. Dat schéngt en net méi wëllen ze maachen.

Domadder wier d'Diskussioun ofgeschlossen, a mir kommen elo zum éischte Projet de loi vun haut de Mëtteg, nämlech dem Projet de loi 6251 iwwert déi néideg Ännerungen, fir d'Evaluatioun vun Kanner, déi spezifesch schoulesch Hëllef brauchen, ze erméiglechen. Hei ass d'Riedezäit nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech bis elo ageschriwwen: d'Madame Tessy

Scholtes, den Här Eugène Berger, den Här Adam, den Här Kartheiser an den Här Hoffmann. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Fernand Diederich. Här Diederich, Dir hutt d'Wuert.

6. 6251 - Projet de loi visant l'accès aux qualifications scolaires et professionnelles des élèves à besoins éducatifs particuliers et portant modification

a) de la loi modifiée du 14 mars 1973 portant création d'instituts et de services d'éducation différenciée; b) de la loi modifiée du 25 juin 2004 portant organisation des lycées et lycées techniques

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de la Formation professionnelle et des Sports

► **M. Fernand Diederich (LSAP), rapporteur.** - Merci, Här President. Madame Minister, Dir Dammen an Dir Hären, dësse Projet de loi ass de 14. Februar 2011 duerch d'Madame Minister vun der Éducation nationale déposéiert ginn. Véier Chambres professionnelles hunn dozou hiren Avis ofginn. De Projet ass doriwwer eraus nach aviséiert ginn duerch de Centre pour l'égalité de traitement, duerch de Conseil supérieur des personnes handicapées souwéi duerch d'A.s.b.l. Solidarität mit Hörgeschädigten.

Den 12. a 14. Mee war d'Presentatioun vum Projet an der Chamberskommissioun, wou eng Rei parlamentaresch Amendementen ugehoill goufen, wouzou de Conseil d'État sech an engem Avis complémentaire vum 21. Juni geäussert huet. Dësen Avis gouf vun der Kommissioun den 30. Juni analyséiert, an de Rapport, deen eis hei virläit, gouf ugehoill.

Den Objet vum Projet besteet doran, déi Arrangementer ze definéieren, déi verschidde Schüler kënnen zougestane ginn, fir et hinne ze erlaben, den Unterrecht an der Klass ze suivéieren an déi verschidden Evaluatiounen ze bestoen, déi zu enger Certificatioun féieren. D'Prozeduren, déi ze respektéiere sinn, gi festgeluecht, souwéi d'Autoritéiten, déi berechtegt sinn, iwwert déi entsprechend Arrangementer ze entscheeden.

Viséiert si Schüler, déi an der Lag sinn, den normale Schoulprogramm ze suivéieren an déi entsprechend Prüfungen ze bestoen, déi awer Problemer hu wéinst engem Handicap oder enger Krankheet. Si gi Schüler mat besonnesche schoulesche Besoinen genannt - des élèves à besoins éducatifs particuliers. D'Be-tounung läit hei bei dëser Definitioun net op de Mängel vum Schüler, mä op der Sich no Äntwerten op déi entsprechend Besoinen.

Et si Schüler, déi capabel sinn, dank der Hëllef vu genau definéierten Upassungen den normale Schoulprogramm ze suivéieren, ouni datt, wéi am Enseignement fondamental, op een individualiséierte Plang zrëckgegraff gëtt. Hei-duerch ënnerscheede se sech vun de Schüler mat spezifesch schoulesche Besoinen, Élèves à besoins éducatifs spécifiques, wéi se an de Gesetzzer a Reglementer iwwert den Enseignement fondamental definéiert sinn, déi net déi entsprechend Sockele fir déi verschidden Zyklen errechen a fir déi een individuelle Léierplang opgestallt gëtt.

D'Schüler, déi an dësem Projet viséiert sinn, gehéieren an de Grupp A, wéi e vun der OCDE definéiert ass. Et si Schüler mat Schwierigkeiten, déi op erwisene sougenannten organeschen Defiziter berouen. D'Schüler, ëm déi et an dësem Projet geet, kënnen ee Problem hu mat hirem Gehéier, hiren Vue, hiren Motricitéit. Si kënnen en organesche Schued hunn, eng spezifesch sproochlech respektiv autistesche Stéierung oder ënner enger laangwiereger oder permanenter Krankheet leiden.

Déi aktuell Reglementatioun gesäit souzesoe keng Moosssname fir dës Schüler aus dem Enseignement secondaire a Secondaire technique, dem berufflechen Unterrecht souwéi der Formation des adultes vir, wéi et an den internationale Konventiounen, wéi an der Konventioun vun der UNO iwwert d'Rechter vun den handicapéierte Persounen virgesinn ass, déi vu Lëtzebuerg signéiert ass a vun der Chamber muer soll ratifizéiert ginn.

Eng Sensibilisierungscampagne soll fir eng positiv Astellung géintwuer dem Handicap suergen an d'Viruerteeler bekämpfen, dëst op der Basis vun enger besserer Informatioun. D'Ausbildungsprogrammer fir d'Enseignantë sollen eng positiv Approche vum Handicap vermëttelen, mat dem Zil, d'Diskriminatiounen ze bekämpfen a fir inklusiv Communautés scolaires ze suergen. Duerfir brauche mer motivéiert an engagéiert Enseignant, fir all Kand d'Chance

ze ginn, Fortschreitter ze maachen an ze weisen, wouzou et fäeg ass.

Dësse Projet soll déi Integratioun méiglech maachen an Hiweiser ginn, wat d'Evaluatioun an d'Certificatioun ubelaangt. D'Aménagement, déi kënnen decidéiert ginn, bezéie sech op den Unterrecht an der Klass; d'Aufgaben, déi de Schüler muss maachen; d'Prüfungen, d'Épreuves vun de Schlussexamen an d'Projets intégrés.

Folgend Upassunge kann de Lycéesdirekter op Vorschlag vun der Referenzpersoun decidéieren: d'Ariichtung vum Klassenfall souwéi vun dem Schüler senger Plaz; eventuell ee separate Sall fir d'Prüfungen an eng adaptéiert Presentatioun vun de Questionnairen. Heirënner falen d'Gréisst vun der Schrëft, de Gebrauch vu Faarwen oder d'Fröstellung a Brailleschrëft. Et ass net virgesinn, Ännerungen um Inhalt oder um Schwierigkeetsgrad virzehuelen oder déi eng oder aner Fro ewechzeloossen.

Folgend Aménagement gi vum Conseil de classe decidéiert, op Propositioun vun der Referenzpersoun: d'Dispens vun engem Deel vun de Prüfungen, déi pro Trimester oder Semester virgesi sinn; d'Ersetze vun engem Deel vun de Prüfungen duerch eng eenzeg Épreuve um Enn vum Trimester oder Semester; d'Berücksichtigung fir d'Joresresultat vun de Schouleresultater aus engem oder zwee Trimesteren oder engem Semester.

Weider Upassunge gi vun der Commission des aménagements raisonnables decidéiert: De Schüler ka méi Zäit kréie fir seng Prüfung oder d'Épreuve vum Ofschlossexame kënnen op zwou Sessiounen opgedeelt ginn; verschidden Épreuve kënnen ausserhalb der Schoul ofgehalde ginn, doheem oder an enger Institutioun, zum Beispill an engem Spidol. Et kann op technolagesch a mënschlech Hëllef zréckgegraff ginn, fir bestehend Defiziter auszegläichen.

Et kann op een orthographesche Vérificateur zum Beispill zréckgegraff ginn, deen de Schüler op ee Feeler hiweist, awer net déi richteg Äntwert liwwert, esou datt de Schüler muss selwer d'Korrektioun maachen. Dispens kënnen erdeelt gi fir mëndlech, praktesch, physesch Épreuve op fir ee Modul. De Schüler ka sech och fir d'Erléiere vu gewësse Matière zäitweileng an enger anerer Klass ophalen. Den Dossier kann un déi national Commission médico-psychopédagogique iwwerwise ginn.

An den Artikel 6 a 7 ginn d'Aufgaben an d'Zesummesetzung vun der Commission des aménagements raisonnables fixéiert, déi aus siwe Persounen besteet, déi fir en Terme renouvelable vun dräi Joer vun Minister vun der Éducation nationale genannt ginn. D'Kommissioun gëtt vum Direkter vum Centre de psychologie et d'orientation scolaires presidéiert, an hir Délibératiounen si confidentiel.

Am Kapitel 4 ginn d'Prozeduren festgeluecht, déi mussen respektéiert ginn. Et sinn Délaie virgesi souwéi e Recours bei der nationaler Commission médico-psychopédagogique. D'Zertifikater an d'Diplomer sinn identesch fir all Schüler, déi d'Épreuve bestanen hunn.

Zousätzlech Informatiounen zu den Diplomen an den Zensuren ginn aus folgende Mentiounen ervir: de systematesche Gebrauch vun engem orthographesche Vérificateur; de Gebrauch vun enger Sprooch, Däitsch oder Franséisch, déi eng aner ass, wéi an de Programmer virgesinn; d'Dispens vu mëndlechen, prakteschen a physeschen Prüfungen; d'Aménagement, déi sech bezéien op een Haaptfach vum Schlussjoer oder de Schlussprojet intégré.

Am Intitulé gëtt op zwou Gesetzesmodifikatiounen higewisen: éischtens, dat modifizéiert Gesetz vum 14. März 1973 iwwert d'Schafung vun de Services vun der Éducation différenciée, a b) dat modifizéiert Gesetz vum 25. Juni 2004 iwwert d'Organisatioun vun de Lycées an de Lycées techniques. D'Referenz op dat neit Gesetz kann an der verkürzter Form gemaach ginn. D'Gesetz trëtt bei der Schoultreentrée 2011/2012 a Kraaft.

Här President, Madame Minister, Dir Dammen an Dir Hären, mat dësem Projet erlabe mer enger Rei Schüler - déi net, wéi déi meescht vun hire Kollegen, ouni Handicap oder kierperlech Defiziter hir Schoul kënne maachen -, méi Chancégerechtegkeet am Schoulalldag a bei den Épreuves ze erfueren, am Hëllef op déi ugestriefte Qualifikatioun. Mir wëllen dozou bäidroen, fir de jonke Leit, déi net ëmmer Chance am Liewen haten, hir Problemer eppes ze erliichter, andeem mir hir Chancen op hirem schoulesche Parcours verbessern.

An deem Sënn wëll ech den Accord vu menger Fraktioun ginn an ech soen Iech Merci fir d'No-lauschteren.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Ech soen dem Här Fernand Diederich Merci. Als éischte Riedner

ass déi honorabel Madame Tessy Scholtes agedroen. Madame Scholtes, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **Mme Tessy Scholtes (CSV).** - Här President, Madame Minister, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'Éischt wëll ech dem Rapporteur Merci soe fir deen detailléierte Rapport iwwert dësse Gesetzesprojet. Ech fänken u mat engem Punkt, dee muer op der Dagesuerdnung an dësem héijen Haus steet: D'UNO-Konventioun fir d'Rechter vu behënnerte Leit, déi Lëtzebuerg den 30. März 2007 ënnerschriwwen huet, soll muer ugehoill ginn.

Den Artikel 24 vun der Konventioun gesäit vir, dass déi Staten, déi ënnerschriwwen hunn, d'Recht op Ausbildung fir behënnert Leit unerkennen. Weiderhi steet dran, dass Kanner net opgrond vun enger Behënnerng vum Unterrecht an der Grondschoul oder am Secondaire ausgeschloss därefe ginn, an dëst am Nimm vun der Chancéglichheet, der Antidiskriminatioun an de Mënscherechter.

Bis haut gëtt et awer an der Lëtzebuurger Législatioun keen Text, dee Schüler mat enger Behënnerng e Recht op extra Dispositiounen gëtt. D'Gesetz gesäit just eng individualiséiert Hëllef oder een Appui respektiv d'Integratioun an e Centre d'éducation différenciée vir. Dir gesitt, léif Kolleginnen a Kollegen, dass an dësem Beräich hei zu Lëtzebuerg eppes geschéie muss!

Scho viru Joren hat den Unterrechtsministère vu Moosssname geschwat, déi behënnerte Schüler ee gläichberechtigt Léieren am Secondaire erméigleche sollten. An der Tëschenzäit sinn och scho Fortschreitter gemaach ginn. Sou ass d'Zuel u behënnerte Schüler am Enseignement secondaire wéi och am Enseignement secondaire technique an deene leschte Jore konstant eropgaangen.

An dach ass et wichteg, elo net stoen ze bleiwen. Mat dem Gesetzesprojet vun haut maache mir dofir ee weidere kleng Schrëtt a Richtung Inclusion an der Schoul. Ee wichtige Schrëtt allerdéngs, well d'Heterogenitéit vun de Schüler ëmmer méi grouss gëtt, an all Kand verschidden ass. Et ass also un der Schoul, fir den Défi vun der Diversitéit unzuhuelen an all Kand eng Chance an eisem Schoulsystem ze bidden, esou wéi et ënner anerem d'UNO-Konventioun och virgesäit.

D'Fro, déi sech bei dësem Projet - op deen eng ganz Rei vu Beträffenen, an och mir als CSV, laang gewaart hunn - stellt, ass déi, ob en deem Défi och gerecht gëtt. Op den éischte Bléck jo, well en an der Theorie eng besser Inclusion virgesäit. Een zweeten, méi genee Bléck verréit awer, dass hei just ee klengen Aspekt vun engem Problem, dee vill méi grouss ass, behandelt gëtt. Sou betrëfft d'Gesetz nëmmen eng gewësse Kategorie vu behënnerte Schüler, an zwar laut Titel „des élèves à besoins éducatifs particuliers“. Gemengt sinn hei Schüler, déi mat gewëssen Aménagementen capabel sinn, den normale Schoulprogramm ze suivéieren.

Mä wou bleiwen dann also déi Schüler, déi sougenannten Élèves à besoins éducatifs spécifiques, déi trotz Aménagementen net den normale Schoulcurriculum bewältege kënnen? Si gesäit de Gesetzestext net vir, obwuel de Regierungsprogramm do keng ënnerscheider festhält. An dobäi sollt a misst dach d'Gläichbehandlung vun alle Schüler dat iewescht Zil vun enger inklusiver Schoulpolitik sinn.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Tessy Scholtes (CSV).** - Déi verschidden Associatiounen an d'Eltere vu Beträffenen hate sech hei wuel méi erwaart. An et ass och eise Wunsch als CSV, fir weider Schrëtt op dësem Terrain ze goen.

Déi spezifesch Moosssnamen, déi am Text virgesi sinn, déi sougenannten Aménagements raisonnables, si Verännerungen an Upassungen am Unterrecht oder bei der Evaluatioun, déi d'Zil hunn, de Schüler mat besonneschen éducative Bedierfnisser hir Defiziter ze kompenséieren.

Et ginn deementspreechend eng ganz Rei vu spezifesch Moosssname geschaf, déi et dës Schüler erlaben, déi erfuerderlech Kompetenzsockelen ze errechen an esou hir Chancen um Aarbechtsmaart an an eiser Gesellschaft ze verbessern. An dëst net am Sënn vun enger Bevirdelegung vis-à-vis vun de Matschüler, wéi et leider vu Verschiddene gefaart gëtt, mä vill-méi am Sënn vun der Chancéglichheet.

Wat eis besonnesch gutt un dësem Gesetzesprojet gefält, ass, dass d'Aménagements raisonnables jee nom Grad vun der Behënnerng vum Schüler ugepasst ginn. All Ufro gëtt individuell behandelt, fir déi beschtméiglech Léisung fir dee jeeeweilige Schüler ze fannen. An dës kann och am Laf vun der Schoulcarrière ajustéiert ginn.

Ausserdeem suert dëse Gesetzestext an eisen Ae fir mei Kloeerheet, wat d'Versetzung vu Schüler betrëfft, déi iwwer eng laang Zäit schwéier krank sinn an d'Schoul net regel-méisseg besiche kënnen.

Wann ech vu Versetzung schwätzen, kommen ech natierlech net derlaanscht, fir e Bléck op d'Zensuren ze werfen. Den Artikel 16 iwwert d'Evaluatioun an d'Certificatioun stellt fir eng Rei Experten e Problem duer. D'Certificaten an d'Problemer sinn zwar identesch fir all Schüler, déi d'Épreuve gepackt hunn; op dem Unhang zum Diplom oder zur Zensur mussen awer bestëmmten Aménagements raisonnables - also net all - erwähnt ginn.

Mir mengen net, dass een dat als diskriminato-resch ugesi sollt, mä als eng wichteg Informa-tioun fir een zukünftege Patron oder fir déi Res-ponsabel vun der weiderer Formatioun, déi esou op eventuell Aménagemententer virbereet sinn, fir dass d'Kontinuitéit erhalte bleiwe kann. Well genau dat Konzept vun der Kontinuitéit gëtt jo an deene meeschten Avisé vermësst.

An der Grondschoul hunn déi betrafte Kanner en individuellen Unterrechtsprogramm a gi vun enger spezialisierter Equipe betreit, wat duerno am Secondaire awer net méi de Fall ass. De Passage vun der Grondschoul an de Secon-daire ass awer e wichtige Moment fir de Schüler. Seng Schwächen a Stärken an even-tuell säin Handicap mussen detektiert ginn, fir hie richteg ze orientéieren an him Perspektiven ze ginn.

Fir eng Kontinuitéit tëschent deenen zwee Re-gimer ze behalen, mussen systematesch Liene geschafe ginn, well eng optimal Integratioun ass nëmmen duerch ee kohärenten Informa-tionsfloss méiglech an natierlech duerch den Engagement vun de verschiddenen Acteuren um Terrain. Gemengt sinn d'Enseignanten, déi sech neien Erausforderunge stelle mussen, well de schouleschen Erfolleg hänkt zu engem groussen Deel vun den ugewannten didak-tische Methoden of.

An deem Fall ass et déi pedagogesch Ap-proche vun der Inclusioun, déi vum Enseignant vill Professionalismus verlaangt. Hie muss säin Unterrecht ëmmer méi differenzéieren, fir der heiteger Schoulpopulatioun gerecht ze ginn. Ob hien dorop virbereet ass, ass eng aner Fro.

Mir sinn der Meinung, dass déi aktuell Forma-tioun vun den Enseignanten net genuch Ak-zenter an deem Beräich setzt, an hoffen, dass deem an der Zukunft Rechnung gedroe gëtt.

Mir begrëssen et awer, dass de Gesetzesprojet am Artikel 17 explizit d'Formation continue souwéi d'Sensibiliséierung vun der ganzer Schoulgemeinschaft fir déi nei Aménagements raisonnables festhält.

Här President, Madame Minister, Léif Kollee-ginnen a Kollegen, mir sinn eis bewosst, dass dëst Gesetz just ee kleng Bättrag zur schou-lescher Inclusioun vu Kanner mat spezielle Be-soinë leescht. Mä mir mengen, dass et an déi richteg Richtung geet a setzen eis dëfir an, dass et just den Ufank vu weidere Change-menter an deem Sënn si wäert.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren a ginn heimat den Accord fir d'CSV-Fraktioun. Aller-déngs wëll ech lech ganz zum Schluss nach ep-pe mat op de Wee ginn, an zwar dëst Zitat vum Erziéungswissenschaftler Professor Dokter Dieter Katzenbach: „Integration bedeutet Duldung. Inklusion ist Zugehörigkeit.“

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci der Madame Scholtes. Als nächste Riedner ass den Här Eugène Berger agedroen. Här Berger, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Merci, Här Pre-sident. Léif Kolleginnen a Kollegen, ech wëlt fir d'Éischt dem Rapporteur Merci soen, deen ausféierlech hei eis bericht huet iwwert de Ge-setzesprojet souwuel mëndlech wéi och a sen-gem schrëftleche Rapport. Ech wäert duerfir net méi en détail op déi verschidde Punkten agoen. Dat huet hie gutt gemaach. Ech wäert e puer méi prinzipiell Remarquen zu deem Projet maachen.

Zum enge muss ech soen, dass d'DP d'Ausriich-tung vun deem Projet de loi begréisst. D'Zil ass et jo, fir méiglechst vill Kanner mat engem Handicap an d'Regelschoul ze integréieren. Dat hei gëtt elo dann eng institutionell Basis fir all déi Efforten, déi vu ville Proffen, Direkteren, El-tere gemaach gi sinn an deene leschte Joren, déi sech fir d'Integratioun vun de Kanner an d'Regelschoul agesat hunn. An et muss een och drun denken: Och ouni gesetzlech Basis ass an de leschte Jore ganz vill Asaz, ganz vill En-gagement vun deene Leit gewise ginn an och ganz vill gutt Aarbecht gemaach ginn.

Et ass jo esou, dass déi eng oder déi aner mengen, dass dës Kanner eng Belaaschtung

wiere fir eise Schoulssystem. Ech gesinn dat éischter aneschtens. Ech fannen, esou Kanner si ganz oft eng grouss Beräicherung fir eise Schoulssystem, och fir eis Kanner, well déi eng vun deenen anere léiere kënnen. Zum Beispill, déi jonk Kanner, déi keen Handicap hunn, léiere sozial Kompetenzen. Si mussen Verantwortung iwwerhuelen, si mussen eventuell mathëllefen, fir deem Schüler mat Handicap da virunze-hëllefen.

Op där anerer Säit ass et natierlech och fir déi Jonk mat Handicap immens positiv, wa se ge-sinn, dass se sech awer kënnen integréieren, dass se an der Schoul kënnen mathalen, dass se kënnen en Ofschloss maachen an dass se am Fong geholl doduerjer - well dat ass jo ëmmer den Ufank vun Integratioun an d'Gesellschaft -, dass se also iwwer e flotte Schoulwee, iwwer e gepacktene Schoulwee och sech kënnen an d'Gesellschaft integréieren.

Et soll een awer net mengen, dass elo mat dë-sem Gesetz all Problemer geléist wieren, wat d'Integratioun vu Kanner a jonke mat Handicap an der Schoul ugeet. Ech schléisse mech do deene kritesche Wieder vu menger Virriednerin un. Hei geet et jo an éischter Linn ëm Kanner, ëm Jonker mat engem - ech géif soen - méi mi-nime kierperlechen Handicap - wéi gesot, d'DP begréisst ausdrécklech, dass dat elo gemaach gëtt -, mä fir e groussen Deel vu behënnerte jonke Mënsche bréngt dëst Gesetz awer nach näischt.

Ech denken do un all déi Mënschen, déi Jonk, déi Kanner, déi weider un d'Édiff verwise ginn. Oder soll ech eigentlech soen, déi eigentlech do ofgeluecht ginn? Mir, d'DP, plädéieren der-fir, dass zousätzlech Efforten och an der Grond-schoul mussen gemaach ginn, déi jo eigentlech soll inklusiv sinn, mam Zil, dass mer wierklech esou mann wéi méiglech Kanner mussen an d'Édiff schécken an dass mer der ëmmer méi kënnen an déi normal Grondschoul respektiv herno och an d'Lyceëën integréieren.

Ech wäert och muer nach eng Kéier doriwwer schwätzen, wa mer iwwert d'UNO-Konventioun hei debattéieren. Mä op alle Fall, dat ass dat, wou ee muss Ustrengunge maachen, och, oder insbesonnesch och mat der neier UNO-Kon-ventioun, déi mer also muer hei wäerte stëm-men. Dat hei Gesetz geet net duer, an duerfir mussen also och Ustrengunge gemaach gi weiderhin um personelle Plang, un der Aus-bildung vun den Enseignanten, um infra-strukturelle Plang an esou weider.

An ech muss soen, dass ech do heiansdo de po-litische Wëlle vermëssen, fir dat ëmzesetzen. Et muss ee bedauern, well d'Ministesche jo awer soss heiansdo net zrëckschreckt viru grouss Reformen, schwierere Reformen, dass se awer dee ganze Chantier vun der Integratioun, der Inclusioun vun den handicapéierte jonke Mën-schen, och d'Reform vun der Édiff nach net ugang ass.

Wéi gesot, mir als DP bedauern och, dass zum Beispill bei der Reform vun der Grondschoul net d'Geleeënheet geholl ginn ass, fir dann och d'Édiff zum Beispill ze reforméiere respektiv wéinstens och d'Édiff an den Text vun der Grondschoul anzuschreiwen, fir wierklech ze weisen, dass dat eng Partie intégrante vun eiser öffentlecher Schoul ass. Dat war an eisen Aen eng verpasste Chance.

Zréck zum Gesetz da vun haut wéilt ech nach eng oder zwou ofschléissend Remarqué maachen. Et soll een op alle Fall évitéieren herno bei der Exekutioun vun deem Gesetz, bei der Ausféierung, dass mer ze vill Bürokratie un den Dag leeën. Dat ass ëmmer d'Gefor bei esou Ge-setzer, dass een herno wierklech à la lettre fiert oder wierklech no den Zeile zum Reglement. Hei mussen och heiansdo kuerzfristeg wierklech pragmatesch Léisungen am Intérêt vun de Schüler getraff ginn. An dat soll och an der Praxis weiderhin d'Leitlinn bleiwen.

Et muss een och wëssen, dass hei och nach eventuell d'Schoulen, d'Lyceë méi beson-nesch, vläicht nach méi techesch oder perso-nell Ausstattunge fir d'Exekutioun vun deem Gesetz brauchen. Och dat muss garantéiert bleiwen, dass mer dat Gesetz, och wann et net komplett ass, dann awer herno uerdentlech kënnen exekutéieren.

Dat gesot, géif ech awer den Accord vu menger Fraktioun zu deem Projet abréngen.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci dem Här Berger. Als nächste Riedner ass den Här Claude Adam agedroen. Här Adam, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Här Pre-sident, Dir Dammen an Dir Hären, dat Gesetz, wat mer haut stëmmen, beäntwert e puer Froen, mä et werft awer och eng ganz Rei aner Froen op.

Mir stellen ëmmer erëm fest, dass mer mat enger relativer Liichtkeet d'Kanner mat engem Handicap an der Spillschoul integréiert kréien. An der Primärschoul gëtt et da scho méi schwier, an am Lycée ass et da ganz oft eriwwer mat der Integratioun.

Dat weisen och d'Statistike vun de Schüler an den Édiff-Strukturen op. D'Halschent vun de Kanner an den Édiff-Strukture sinn am Alter vum Enseignement fondamental. Dat heescht, d'Kanner vu véier bis zwielef Joer maache 50% vun där Schülerpopulatioun aus. Déi Jonk vun zwielef bis 16 Joer also, vill méi eng kuerz Altersspann, maachen déi aner 50% aus. Bei den Zwielefjähregen ass d'Nofro no Édiff-Struk-ture bei den Eltere méi grouss. Et schéngt esou ze sinn, dass mer eng Orientatioun am sechste Schouljoer net nëmmen no Lycée classique, Lycée technique a Modulaire maachen, mä och nach a Richtung Éducation différenciée.

Mat deem Gesetz, wat mer haut virleien hunn, änneren mer guer näischt un deem Tatbestand. Mat engem gewëssene Stolz geet Rieds dovun, dass mer enger Rei Schüler mat engem Handi-cap et erméiglechen, dass se ee Schoullofschloss an enger vun eise Schoulen am Secondaire kréien. De Cercle des bénéficiaires ass ganz kloer reduzéiert op déi Schüler, déi keen indivi-duelle Léierplang brauchen, mä déi mat enger rasonabler Hëllef hire Schoulprogramm an hir Prüfungen an Exame kënnen ofleeën.

Dës Aménagements raisonnables sinn och vum Rapporteur opgezielt ginn. Mir begrëssen all dës Mesuren a mir hoffen, dass se de Schoulen et an Zukunft méi einfach wäerte maachen, fir esou Aménagemententer kënnen ze installéieren. Eigentlech ass et awer schonn zimlech be-denklech, dass mer fir esou eng Saachen, déi awer Selbstverständlechkeete sinn, en extrat Gesetz brauchen.

Bleift déi ganz wichteg Fro, ob een déi speziell Hëllef och muss bei der Certificatioun ernim-men. Den Artikel 15 vum Gesetz seet, dass all Schüler deeselwechten Diplom kritt. An den Ar-tikel 16 seet, dass déi wichtigst Aménagements raisonnables missten an engem komple-men-tären Dokument zum Diplom festgehal-e ginn.

De Conseil supérieur des personnes handica-pées gesäit eng gewëssen Diskriminatioun do-ran, well d'Schüler wahrscheinlech niewent hi-rem Diplom och hir Zensur an hire Complé-ment misste bei engem potenzielle Patron oder enger weiderféierender Schoul presentéieren.

déi gréng gesinn dat net als Diskriminatioun, mä gesinn dat als Noutwendegkeet. Mir deelen d'Approche vum Centre pour l'égalité de trai-tement. D'Festhale vun den Aménagements raisonnables sinn éischts d'Festhale vun enger Realitéit, an zweetens, an dat ass ganz wichteg, kann dat och duerchaus eng Hëllef fir d'Zukunft vun Concernéierte sinn. De betraf-fene Schüler huet eng Basis, fir sech déi Hël-lefen, déi e brauch, och an Zukunft ze froen.

Mir hunn also kaum Problemer mam Inhalt vun deem Gesetz. Et ass jo och net esou, wéi wann hei eppes Neies géif geschafe ginn. Mir hu jo och elo schon a ville Lycéeën eng Rei Schüler, déi speziell Hëllefsmëttele brauchen an déi dës Hëllefsmëttele zur Verfügung gestallt kréien an dann och kënnen mat Succès hir Schoul maachen.

Wéi vill esou Schüler zurzäit an eise Schoule sinn, dat entzitt sech menger Kenntnis. Vläch-t kann d'Ministesche eis do herno e puer Zuele soen.

Mir hunn allerdéngs Problemer mam Geescht vun deem Gesetz, mat der Mentalitéit, aus där dëst Gesetz gewuess ass. De Cercle des béné-ficiaires ass esou reduzéiert, dass dëst Gesetz nëmme fir eng Minoritéit vun enger Minoritéit zum Asaz kënn.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Eigentlech ass dëst e Gesetz, wat net an de Kader vun enger inklusiver Schoul passt. Mir féiere mat deem Gesetz den Term „élèves à besoins édu-catifs particuliers“ an - an Oppositioun zum Term „élèves à besoins éducatifs spécifiques“.

Mir hunn eis beméit, deen Ënnerscheed, dee mir elo hei zu Lëtzebuerg tëschent dësen zwou Zorte Kanner maachen, och an anere Länner erëmzefannen. Mir hu keng kloer Definitioun oder Trennung vun dësen zwee Begrëffer - Be-soins particuliers a Besoins spécifiques - fonnt.

Hei zu Lëtzebuerg gëllt dann elo déi Defi-nitioun, wéi se am Artikel 1 vun deem Gesetz, wat mer haut diskutéieren, steet. Dëst Gesetz betrëfft déi Schüler, déi en Handicap hunn, deen hinnen et net erméiglecht, an dem Lycée oder an der Erwuessenebildung déi Prüfung an Tester matzemaachen. Awer net dës Schüler al-leguer: Just déi Schüler si gemengt, deenen hi-ren Handicap mat Hëllef vu rasonabelen Arran-gementen, wéi se dann och am Kapitel 2 vum Gesetz beschriwwen sinn, ka behuwe ginn.

Och wann dat jo u sech eng gutt Saach ass, bleift d'Fro, wat dann elo mat deene Schüler, deene Kanner geschitt, déi en Handicap hunn, deen net duerch esou eng Arrangementter ka behuwe ginn.

Mir si ganz frou, dass souwuel d'Chambre des Salariés wéi och d'Chambre de Commerce an och d'Madame Scholtes fir d'CSV mat Bedauere feststellen, dass dëst Gesetz net wäit genuch geet. Dee Gedanke vun der Inclusioun am Se-condaire misst och déi Kanner mat spezifesch Bedierfnisser aschleissen; déi Kanner, déi Pro-blemer hunn um Niveau vun de Sproochen, an déi Kanner mat enger Lernbehënnerung, also all Enfants à besoins spécifiques.

An der Éducatiounskommissioun krute mer ge-sot, dat wier net den Objet vun dësem Gesetz. Dat ass natierlech wouer. An dat ass awer och ganz bedauerlech.

Mir goufen drop verträischt, dass een neit Ge-setz zu der Édiff an der Ausschaffung ass an dass mat deem Gesetz dës Problematik géif ge-regelt ginn. Mir fäerten, dass och hei de positi-ven Usaz vun der Inclusioun, deen déi logesch Weiderféierung vun engem jorzéngtelaange Prozess wier, ze kuerz kënn.

Mir si vun enger ëmfaassender Exklusivoun vu Kanner mat enger Behënnerung nach am Schoulesetz vun 1912 ausgangaen. Enn vun de 60er Jore goufen et éischt sonder-pedagogesch Initiative vun eenzelnen enga-gierten Elteren, Schoulmeeschteren a Ge-mengen. Ech erënnere mir d'HMC-Klass zu Esch, d'Schafung vu sougenannte Classes orthopédagogiques.

Ee Meilesteen an der Beschoulung vu Kanner mat engem Handicap war d'Gesetz iwwert d'Schafung vun der Édiff am Joer 1973. Eng noutwendeg Weiderentwécklung war d'Gesetz iwwert d'schoulesch Integratioun vun 1994. Hei kruten d'Elteren theoretesch d'Recht, ze wielen tëschent enger Beschoulung an enger Édiff-Struktur oder der Integratioun an eng re-gulär Klass.

Mir bedauern, dass d'Édiff-Strukturen net scho mat der Reform vun der Primärschoul an d'Dis-kussioun integréiert waren. Fir eis schéngt et kloer, dass, wann ee fir d'Éischt un d'Kanner denkt, dann heescht Inclusioun: Wéi kënnen mer méiglechst all Kanner zesammen enseignéieren, déi, déi liicht léieren, an déi, déi schwéier léieren; déi, déi eng speziell Betreiuung brau-chen, an déi, déi Aménagements raisonnables brauchen? - Eigentlech huet all Kand ee Recht op ee Plan éducatif individualisé.

Mir erkenne keng Bereetschaft vun der Ma-dame Minister, dës Aart a Weis ze denke mat ze ënnerstëtzen. A mir bedauern dat.

Am Gesetz iwwert d'Grondschoul hu mer defi-néiert, dass een Enfant à besoins spécifiques ee Kand ass, dat säi Cycle net an dräi Joer packt. D'Situatioun vun den Enfants à besoins spéci-fiques an eise Schoulen ass keng einfach. Be-sonnesch wann esou Schüler an den En-seignement secondaire solle wiesselen, feelt et un Aménagements raisonnables a ville Be-räicher.

Bleift och nach d'Fro - déi ass och an engem Rapport opgeworf ginn -, ob dës Mesuren, déi mer elo fir d'Enfants à besoins particuliers scha-fen, och fir d'Privatschoule gëllen.

Op eng Question parlementaire vum 8. Abrëll 2008 vun der Madame Hetto an dem Här Spautz hat d'Madame Ministesch däitlech ge-äntwert: De SREA zum Beispill kënn just an déi öffentlech Schoulen. Vum Kand aus gekuckt, ass dat eiser Meinung no kloer eng Diskrimi-natioun. Ee Kand, wat esou speziell Hëllef brauchen, huet also net deeselwechte Choix wéi ee Kand, wat net op esou Hëllef ugewisen ass.

Mir sinn der Meinung, dass déi Haltung vum Ministère net ze argumentéieren ass. D'Hëllef ass jo fir d'Kand, net fir d'Institutioun Schoul.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Duerfir misst et eigentlech egal sinn, wou an a wéi eng Schoul d'Kand geet. D'Hëllef muss bei d'Kand kommen. Am Moment muss d'Kand dohinner goen, wou déi eventuell Hëllef ass.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Gëllt dat och fir déi Aménagements raisonnables oder mussen déi och an de Privatschoulen ugebuede ginn? A wa jo, wie finanziert se?

Den honorabelen Här Fernand Diederich ass och nach op d'Ausbildung vun den En-seignanten agaangen. Ech soen him Merci do-

fir. Ech stelle just fest, datt do nach immens vill Beréierungsängschte sinn.

D'Madame Scholtes huet gemengt, an der Formation vun den Enseignantë misst nach vill geschéien. Och hir ginn ech do absolut Recht. Am Beräich Beschoulung vun Enfants à besoins spécifiques kann ee just soen: «Il y a du pain sur la planche.»

Merci dann nach dem Här Diederich fir säi mëndlechen a schrëffleche Rapport. An lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. le Président.**- Merci dem Här Adam. Als nächste Riedner ass den Här Kartheiser agedroen. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech mengen, datt d'Tonalitéit vun e puer Interventiounen, déi mer elo héieren hunn, net genau erëmgëtt, wéi d'Stëmmung an der Kommissioun war.

Et ass e ganz positive Projet, dee mer haut hunn. An ech mengen, mir hu vill Ursachen, eis ze freeën iwwert d'Verbesserungen, déi mer dës Woch hei stëmme fir eis handicapéiert Matbierger. Egal wéi mer se elo nennen: „à besoins spécifiques“, „à besoins spéciaux“ oder wéi och ëmmer, et si ganz positiv Saachen, déi mer dës Woch maachen, wichteg Progrësen, a mir sollen dat net klengrieden.

Ech wëlt och besonnesch dem Rapporteur villmools Merci soen. En huet dat ganz détailléiert beschriwwen, gradesou wéi aner Kolleegen. Duerfir wëlt ech elo net widerhuelen, wat mer och an der Kommissioun gesot hu vu Virdeeler, och eventuelle Probleemer, déi dëst Gesetz huet. Mä et ass e wichtige Schrëtt an eng richteg Richtung fir méi Inclusioun fir déi behënnert Kanner an eise Schoulen.

Sécher, et kann een op deem Wee, et muss ee vläicht op dësem Wee weidergoen op eng realistesch a progressiv Manéier. Eng komplett Inclusioun ass wahrscheinlech ni méiglech fir all Kand, mä mir sollte probéieren, esou wäit wéi méiglech ze goen an effektiv deene betraffene Kanner an engem méiglechst positiven a konstruktive Geescht ze hëllefen.

Mir versti verschidde Kritiken net. Et ass wichtig, mengen ech, fir all zukünftege Patron, datt e wirklech weess, wat déi Leit, déi e wëllt engagéieren, kënnen. Et ass e bëssen eng Atmosphär vu Mësstrauen heiansdo erauszespieren aus verschiddene Riede gégeniwwert de Patronen, fir ze probéieren ze verstoppe vläicht, mat wéi enge besonneschen Aménagementen déi verschidden Diplomer erkämpft goufen, erléiert goufen an de Schoulen. An déi Mériten, déi domadder verbonne sinn, déi si vläicht besonnesch grouss bei deene Leit, déi eben hu misse speziell Aménagementen hunn, fir iwwerhaapt kënnen op deen Niveau ze kommen.

Ech mengen, et muss een de Patronë vertrauen. Vill vun hinnen hu wirklech de Wëllen, esou Leit och bei sech opzehuelen, hinnen eng Chance ze ginn. An ech mengen, et ass einfach wichteg, fir transparent, éierlech och mat hinnen ze sinn a genau opzeschreiwen, op wéi engem Niveau se sinn a wéi hinnen nach ka weider an hirem Beruff gehollt ginn a wéi eng Asazgebidder duerfir och fir si am beschte sinn.

Mir wëllen awer och als ADR, well mer eis deene Probleemer bewosst sinn, déi dëst Gesetz vläicht nach huet, nämlech verschidde Saachen, déi nach net geregelt sinn oder net wäit genuch geregelt sinn, wëlle mir awer als ADR der Regierung an eis alleguer mat op de Wee ginn, datt mer dat Gesetz net sollte figéiert gesinn.

Et ass e Gesetz, wat vu senger Natur aus kann evoluéieren, soll evoluéieren. Mir solle kucken, wéi eng Erfarunge mer elo mat dësem Gesetz maachen. Mir sollen déi Diskussioun iwwer eng méiglechst grouss Inclusioun an de Schoule weiderféieren an dann net zécken, dëst Gesetz ze änneren an och wann néideg dacks ze adaptéieren.

Heiansdo hu mer jo Kritiken, datt mer soen, mir änneren eis Gesetzter ze dacks. Dat heiten ass eent, wou mir soen, mir sollen et all Kéiers upassen dann, wa mer mierken, datt wirklech Probleemer sinn, wou mer Leit kënnen hëllefen, well dofir si mer hei an dësem Domän, fir deene Kanner ze hëllefen, déi eis Hëllef brauchen.

Mir hunn eis gefreet, datt mer alleguer eigentlech an dëser Kommissioun, an der Commission de l'Éducation nationale op enger Wellängt waren, all Parteien zesummen. Dat ass

net dacks de Fall. Et ass och e positiv Zeechen, datt an esou engem Gesetz wéi deem heite mir alleguer - mat klengen Nuancen, wat elo d'Portée ugeet an esou weider - an déiselwecht Richtung wëlle goen. Ech mengen, dat éiert déi Lëtzebuerger Politik. An op deem Wee solle mer dann och viruegoen.

Ech soen lech Merci.

► **M. le Président.**- Merci dem Här Kartheiser. Als leschte Riedner ass den Här André Hoffmann agedroen. Här Hoffmann, Dir hutt d'Wuert.

► **Une voix.**- Ech soen dem Rapporteur Merci.

► **M. André Hoffmann (déi Lénk).**- Här President, ech stëmme natierlech dat Gesetz. Ech hu mer awer d'Fro gestallt, ob et net scho muer iwwerholl wär. Well muer stëmme mer d'Approbatioun vun enger Konventioun iwwert d'Rechter vun de behënnerte Mënschen. An ech froe mech wirklech, ob d'Bestëmmunge vun deem Gesetz, wat mer haut sollen ofseenen, den Uspréch vun där Konventioun gerecht ginn, jiddefalls wa mer déi Konventioun esou ëmsetzen, dass hir Ziler wirklech och erreicht kënnen ginn. Dat heescht, dass mer all direkt an indirekt Diskriminéierungen, wéi et an där Konventioun heescht, opgrond vun engem Handicap ofschafen.

Woubäi ech a Klammere muss soen, an der Terminologie vun där Konventioun, am Geescht vun där Konventioun ass den Ausdrock vum Handicap eigentlech och schonn iwwerholl.

Dat Gesetz hei ass dorunner gemooss vill ze vill restriktiv, d'Uwendungsfeld ze enk, bezitt sech praktesch nëmmen op Épreuven, also op Evaluatioun. Et bezitt sech bal nëmmen op technesch a raimlech Aménagementen. An domadder si mat Sécherheet net all Désavantages, net all Diskriminéierungen ofgebaut vu Kanner a Jugendlechen opgrond vun hirer Diversitéit.

Dat ass de Sproochgebrauch vun der Konventioun vu muer, an net méi dee vum Handicap: vun der Diversitéit. Also Ofbau vun Diskriminéierung opgrond vun der Diversitéit iwwert dee ganze Wee duerch d'Schoul.

Wéi restriktiv dat Gesetz ass, dat gesäit een un der Fiche financière. An do war ech awer e bësse bleech am Gesiicht ginn. Déi Zuel huet hei nach kee genannt. Aus der Fiche financière geet ervir, dass d'Regierung dermat rechent, duerch dat hei Gesetz wären zéng Kanner betraff. Zéng! Zéng am ganze Land! Zéng!

Huet jiddwereen dat matkritt?

Zéng Kanner am ganze Land wäere betraff, laut der Fiche financière vun deem Gesetz hei fir déi Kanner à besoins particuliers.

Do freet ee sech natierlech: Wou sinn dann all déi aner, un déi mer alleguerten denken? A wat fir Mesuren huele mer, fir deenen ze hëllefen?

Een Eenzelpunkt: D'Kommissioun huet en Amendement erabuecht, wou ech meng Bedenken hunn, nämlech en neien Artikel 19, dee vun der Regierung net virgesi war, an deen Artikel 19 gesäit vir, dass op Demande vun engem Kand hin och d'Kand vun engem Lycée an en anere ka geschéckt ginn, wann do déi sougenannten Aménagements raisonnables virgesi sinn.

Ech fannen dat zweeschneideg. Ech sinn eigentlech der Meenung, all Lycée misst d'Flicht hunn, déi Aménagementen ze assuréieren, déi d'Kanner mat deenen ënnerschiddleche Formen vun Handicap brauchen. Well soss besteet d'Gefor, dass e Lycée dat hei als Virwand hält, fir dem Kand ze suggéieren: „Da géi op déi Plaz, wou d'Aménagementen bestinn.“

A wann ee sech dat bis an den Extremfall duerchrechent, da kann et esou sinn, dass am Land dann ee Lycée wär, deen déi Aménagementen alleguerten hätt. An domadder hätte mer dann erëm eng Kéier eng Diskriminierungssituatioun am am Fong geholl eng Segregatioun geschaf. Duerfir hunn ech Bedenke par rapport zu deem Artikel.

Ech hunn och Bedenke par rapport zu deem Ausdrock „aménagements raisonnables“. Ech sinn eigentlech der Meenung, e Gesetz wéi dat do, dat misst an der Logik vun Droit stoen. An da misst deen éischte Saz sinn: «Les enfants...» - oder - «Les jeunes...» - oder wéi och ëmmer - «...ont droit à...». An dann ass et net méi „aménagements raisonnables“, dann ass et „aménagements nécessaires pour garantir ce droit“.

An der Konventioun, déi mer muer stëmme, gi mer permanent vun enger Logik vun Droits aus. An dat ass och de Grond, firwat dass ech mengen, dass dat Gesetz hei scho muer eigentlech iwwerholl ass.

Merci.

► **M. le Président.**- Merci dem Här Hoffmann. Domadder wiere mer um Enn vun der Diskussioun. Elo kritt d'Regierung d'Wuert, d'Éducationnministesch, d'Madame Mady Delvaux-Stehres.

► **Mme Mady Delvaux-Stehres, Ministre de l'Éducation nationale et de la Formation professionnelle.**- Merci, Här President. Och ech wollt dem Rapporteur Merci soen an ech freeë mech iwwert d'Unanimitéit hei, fir de Projet ze stëmme.

Ech hu wuel déi kritesch Stëmme gehéiert. Ech wollt just hei awer och der Plénière eng Kéier erklären, wat ech an der Chamberskommissioun gesot hunn. Dat Gesetz hei ass net méi, wéi et behaupt ze sinn. Dat Gesetz hei huet ni behaupt, et géif d'Problemer vun der Schoul, vun alle Kanner, iwwert d'Lernschwierigkeete bis zu Comportementsschwierigkeete bis zu physischen Handicap léisen.

Dat hei Gesetz huet als eenzegt Zil, fir deene Kanner, déi en Handicap hunn, deen attestéiert ass an dee bescheinéiert ass, ze hëllefen, hinnen d'Recht ze ginn, dass se déi Hëllefen an der Schoul kréien, fir dass se hir Kompetenzen an hir Capacitéite kënnen och beweisen.

Et gëtt an der Lëtzebuerger Schoul, an dat ass hei gesot ginn, eng ganz Rei Beispiller a ville Lycéeën, wou Schüler mat Handicap gutt integréiert sinn an déi och mat Erfolleg eng Schoulcarrière maachen. Et gëtt der awer och, déi déi Méiglechkeet net kréien. Jiddweree vun lech kennt vläicht een oder deen aneren, an ech ka soen, de Moment ass et esou, dass et eigentlech der einzelner Schoul iwwerlooss ass, a wéi enge Konditiounen wéi eng Hëllef se deene Kanner accordéiert.

Mir hu keen Text - keen Text -, wou drasteet de Moment, op wat e Schüler Recht huet, ausser engem Règlement grand-ducal iwwert de Premiërexamen, wou drasteet, dass de Kommissär kéint Aménagementen décidéieren, wann den Handicap dat géif néideg maachen.

Hei duerch dëst Gesetz schafe mer dann elo déi Base légale, fir dass e Schüler d'Recht huet, fir dat anzefuerderen. An ech gesinn dat jiddefalls als e Progrès un.

Duerfir hu mer och e komplizéierte Wee gemaach. Zu Lëtzebuerg maache mer jo näischt einfach. Aner Länner, déi maache Kategorië vu Kanner oder Mënsche mat Handicap a soen, d'Kategorie A huet d'Recht op dat do, d'Kategorie B op dat do. Dat bedéngt awer, dass een d'Leit muss a Kategorien aklasséieren. Mir hunn dee Wee net gewielt a mir ginn ëmmer eng individuell Léisung sichen. Dat implizéiert natierlech, dass en Dossier muss gemaach ginn an dass eng Kommissioun ass, déi décidéiert: Op wat huet dee Schüler - an dësem Fall sinn et jo Schüler -, op wat huet deen e Recht beim Léieren, bei de Prüfungen a beim Examen?

Duerfir hu mer gesot, en Élève à besoins éducatifs particuliers - déi Besoins éducatifs particuliers kommen iwwerengs aus der Konventioun vun de Rechter vun den Handicapéierten -, dat viséiert also ganz kloer Schüler, déi capabel sinn, en normale Programme scolaire ze suivéieren, wa se déi materiell oder mënschlech Hëllef hunn, déi hinnen erlaabt, hir Capacitéiten ze beweisen.

Dat sinn also net Schüler, déi en aménagéierte Programm kréien, fir awer zu Kompetenzen ze kommen; déi zweet Kategorie vu Schüler, fir déi mer jo eng Léisung gesicht hunn am Grondschulgesetz, wou mer amgaange sinn och dorunner ze schaffen, fir hinnen am Seconaire Léisungen ze ginn.

Woubäi ech awer muss soen: De Seconaire wëllt net jiddwereen zum selwechten Diplom féieren! Ech hu jiddefalls an dëser Chamber, hei an dëser Plénière vun den Deputéierten nach net héieren, dass se gesot hunn, jiddweree muss eng Première B kréien.

Wann dat natierlech d'Zil ass, dass mer jidderengem dat solle ginn: Moi, je veux bien, je prendrai acte, an da muss mer anescht légiféieren.

Eise Seconaire offréiert jo eng breet Palett vu Formatiounen an déi ass forcément adaptéiert op d'Intelligenz, op d'Léieren, op d'Assiduitéit, op de Fläiss, an natierlech och bei Kanner muss mer probéieren, bei jidderengem, och wann e Léierschwierigkeeten huet, fir en zum héchste fir hie méiglechen Zil ze bréngen.

Sou dass ech nach eng Kéier wëll hei insistéieren: Also, dat Gesetz hei ass wirklech e kleng Schrëtt. Awer ech si frou, dass mer dee kënnen hei an der Unanimitéit huelen.

D'Prozedur ass relativ einfach. E Schüler mécht eng Demande an der Schoul, an da kann entweder den Direkter oder de Conseil de classe déi kleng Aménagementen décidéieren. Dat ass, wann zum Beispill e Sall muss extra arrangéiert ginn.

Fir déi méi grouss Aménagementen ass et eng nei Kommissioun, déi geschaf gëtt -d'Commission des aménagements raisonnables -, déi kann also eng Décisioun huelen, wat dem Schüler seng Schoulcarrière ugeet, fir dass e méi Zäit an den Examen an de Prüfungen huet, dass e méi oft eng Paus ka maachen, dass en en Examen net brauch an enger Sessioun ze maachen, dass en eventuell eng Épreuve net muss an der Schoul maachen, wat de Moment net méiglech ass.

De Moment muss een an d'Schoul goen. Mir hunn awer Kanner, déi krank sinn - well dat Gesetz hei ass jo och fir Kanner, déi krank sinn -, fir dass se eventuell an engem Spidol kënnen en Exame maachen. Si kënnen technologesch Hëllefen zur Verfügung kréien. Dat ass also alles wéi zum Beispill Computer, wa se net kënnen schreiwen.

Eppes, wat zu villen Diskussiounen Ulass ginn huet: Si kënnen e Vérificateur orthographique kréien. Dat ass also fir Kanner, déi eng schwéier Dyslexie hunn, déi also net dat richteg Wuert dōhinnergeschriwwen kréien, mä awer gesot kréien: „Hei, pass op, dat do ass falsch.“ A si kënnen eng Dispens kréie vu verschidden Épreuven.

Ech gesinn all Joer Leit, déi rose sinn, well e Kand, wat an engem Rollstull sëtzt, muss eng Turnprüfung maachen. Déi Absurditéit kréie mer duerch dëst Gesetz eraus. Sou dass ech mengen, dass dat hei eppes ass, wat awer méi wéi e puer Kanner eng Erlichterung bréngt am Schoulalldag an hinnen erlaabt, an dezente Konditiounen hir Prüfung an hiren Examen ze maachen. An duerfir sinn ech frou iwwert dëst Gesetz.

Ee Wuert nach zum Artikel 19, wou effektiv en Amendement komm ass vun der Chamberskommissioun op d'Uroddung hi vum Conseil d'État, dee gesot huet, et wär vläicht gutt, dass Der awer géift soen, bei verschiddenen Aménagementen, déi méi kostspilleg sinn, dass ee géif d'Schüler regroupéieren.

Dat ass elo als Beispill de Fall, wou mer soen, um Geeseknäppche rassembleiere mer d'Material fir déi Kanner, déi net gutt gesinn, entweder ganz blann sinn oder net gutt gesinn, well do brauche mer nämlech e ganz opwendegt Material, fir d'Computeren, d'Informatik, alles ëmzestellen. Um Geeseknäppche sinn e puer Schoulen, dat heescht, do kënnen d'Kanner also souwuel an d'classique wéi d'technique Schoul goen.

An duerfir soe mer, d'Kanner, déi da Sehschwierigkeeten hunn, eng Déficience visuelle, déi hätte mer gären, dass se alleguerten um Geeseknäppche solle rassembleiert sinn. Dat ass am Sënn, dass mer d'Material net wëllen, dat deiert Material net wëlle verspreeden éischens an de Schoulen, an zweetens muss dat technesch Personal oder dat spezialiséiert Personal jo och kënnen mat de Maschinnen ëmgoen. A mir hunn dären net esou vill, dass mer et kënnen verspreën op alleguerten d'Schoulen.

Ech denken och, dass et fir déi Schüler sënnvoll ass, dass se zesumme sinn, well se sech awer och... Si si jo dann an enger Schoul, an enger normaler Klass, mä si sinn awer och mat Leit, déi déiselwecht Probleemer, déi déiselwecht Schwierigkeete wéi si hunn. An dat erlaabt sécher och en Échange téschent hinnen, fir domadder eens ze ginn.

Sou dass ech Merci soen, dass dat Gesetz hei nach ka virun der grousser Vakanz gestëmmt ginn. Domadder wëlle mir dann direkt déi Kommissioun do asetzen. Dat Gesetz soll a Kraaft triede fir d'Rentrée. Mir müssen also och eng Sensibilisatioun vun den Enseignanten ulafe loossen, well jiddwereen an all Lycée kann dovunner concernéiert sinn an e muss also wësen, dass et erlaabt ass, engem Schüler, deen en Handicap huet, méi Zäit ze ginn an der Prüfung wéi deenen anere Schüler, ouni dass déi reklaméiere kommen a soen: „Hei, hien huet elo en Avantage op mech.“ Dat sinn also all déi Froen, déi mer heimadder léisen.

Ech wëll zum Ofschloss soen, dass ech mer ganz genee bewosst sinn, wat d'Portée ass vun dësem Gesetz. Et ass e kleng Schrëtt. Fir déi Leit, déi et concernéiert, ass et awer e wichtige Schrëtt fir eng besser Integratioun fir d'Schüler, Jonker mat engem Handicap, fir dass se eng Chance hunn, zu enger Qualifikatioun ze kommen.

An et ass also och e kleng Schrëtt um Wee vun der Ëmsetzung vun der Konventioun vun de Rechter vun de Persounen mat Handicap, déi jo muer an dësem héijem Haus gestëmmt gëtt.

Duerfir villmools Merci!

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. le Président.**- Merci der Madame Éducationnministesch. Domadder wier d'Diskussioun ofgeschloss, a mir kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmme. De Vote par procuration. De Vote ass ofgeschloss.

De Projet de loi 6251 ass ugehall mat 59 Jo-Stëmme.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt (par Mme Christine Doerner), MM. Fernand Boden (par M. Jean-Paul Schaaf), Lucien Clement, Mme Christine Doerner, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Mme Marie-Josée Frank, MM. Léon Gloden, Norbert Hauptert, Ali Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen (par M. Félix Eischen), MM. Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Mme Tessy Scholtes, MM. Marc Spautz, Lucien Thiel, Lucien Weiler (par M. Paul-Henri Meyers), Raymond Weydert et Michel Wolter (par M. Lucien Thiel);

MM. Marc Angel, Alex Bodry, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Claude Haagen, Jean-Pierre Klein, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri (par Mme Claudia Dall'Agnol), Ben Scheuer et Mme Vera Spautz;

MM. André Bauler, Eugène Berger, Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, MM. Fernand Etgen, Paul Helminger, Claude Meisch, Mme Lydie Polfer (par M. Carlo Wagner) et M. Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché et Viviane Loschetter;

MM. Jean Colombero (par M. Gast Gibéryen), Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes et Fernand Kartheiser;

M. André Hoffmann.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Mir kommen dann elo zum Projet de loi 6243 iwwert d'Erhale vun der Privatsphär an den elektronische Kommunikatiounen. Hei ass d'Riedezäit nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech bis elo ageschriwwen: déi Häre Bettel, Fayot an Adam. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Lucien Thiel. Här Thiel, Dir hutt d'Wuert.

7. 6243 - Projet de loi portant modification

1) de la loi modifiée du 30 mai 2005 concernant la protection de la vie privée dans le secteur des communications électroniques;

2) de la loi modifiée du 2 août 2002 relative à la protection des personnes à l'égard du traitement des données à caractère personnel;

3) de la loi modifiée du 22 juin 1963 fixant le régime des traitements des fonctionnaires de l'État;

4) du Code de la consommation

Rapport de la Commission de l'Enseignement supérieur, de la Recherche, des Media, des Communications et de l'Espace

► **M. Lucien Thiel** (CSV), *rapporteur*.- Merci, Här President. Kolleeginnen a Kolleegen, de Paquet Télécom ass wuel jiddwerengem heibannen e Begrëff, an dat spëtstens säitdeem dëst Haus viru véier Joer eng Rëtsch vun Direktiven - et waren der genee eng hallef Dosen - an d'Nationalrecht ëmgesat hat, déi sech ëm déi eenzel Aspekter vun der elektronischer Kommunikatioun gedréit hunn.

Un a fir sech därëf ee sech dann elo froen, firwat knapps véier Joer duerno nees Direktive fir ëmzesetzen op eisem Dësch leien, déi sech mat genee deemselwechte Sujet befaassen.

Mä d'Äntwert ass licht, op d'mannst fir déi, déi sech e bësse méi intensiv mat deenen neimoudeschen Instrumenter wéi der digitaler Televisioun, dem Smartphone, dem Tablet - ech hätt och kënnen iPhone an iPad soen, mä ech wollt hei keng Reklamm fir e bestëmmte maachen - erëmklappen.

(Interruption et hilarité)

Dat sinn...

Majo, esou war et geduecht. Dir hutt dat direkt gemierkt.

Dat sinn nämlech Saachen, vun deenen een deemools, wéi den éischten Télécomspak ficeleiert ginn ass, bal nach guer näischt woust. Geneesou wéi deemools Breetband - a Fiber-glaskabel héchstens den Technikspezialisten e Begrëff waren an nach keen dru geduecht huet,

datt mir enges Dags total vernetzt wieren an datt eise ganzen...

(Brouhaha)

► **M. le Président**.- Ech bieden lech, dem Här Thiel nozelauschteren!

► **M. Lucien Thiel** (CSV), *rapporteur*.- Et ass vläicht net interessant genuch, dat do.

► **Une voix**.- Dach!

(Brouhaha)

► **M. Lucien Thiel** (CSV), *rapporteur*.- ...an datt eise ganze Wëssensarsenal souguer iergendwou op enger Wollek - Dir wësst jo „cloud computing“ - schwiewe géif.

A well dat esou séier gaangen ass, blouf soss näischt iwwreg, wéi och dee regulatoreschen Encadrement un déi rasant Entwécklung unzepassen, wat dann 2009 geschitt ass, wéi zu Bréissel zwou Direktiven an ee Reglement an eng nei Télécom-Versioun agepaakt gi sinn, mat där, fir am Fachjargon ze bleiwen, en Update vun deenen ale Regele gemaach ginn ass.

Déi zwee éischt Voleten vun deem neien Télécomspak, an deenen et notament ëm eng geséichert a gläichméisseg Versuergung vun alle Konsumenten an ëm de fräien Zougang zum Internet fir jiddweree goug, goufe viru fënnf Méint hei an dësem Haus ofgehaakt, wéi mir de 27. Januar zwee Gesetzter gestëmmt hunn, déi d'Bréisseler Virgaben an d'national Législation ëmgesat hunn.

Net dobäi waren deemools déi Regeln, déi mam Dateschutz am Telekommunikatiounsberäich ze dinn hunn. Dat ass en zimlech delikaten an och e komplexe Sujet, deen duerfir och e bësse méi Zäit gebraucht huet. Mä haut ass och dee Volet prett a waart drop, vun lech ofgeseent ze ginn.

Et geet bei dësem Ëmsetzungsgesetz virun allem ëm zwee grouss Uleiessen: Engersäits soll d'Protektioun vum Privatliwien duerch en effikassen Dateschutz verstärkt ginn, an anerersäits soll d'Fonctionnéiere vun där Instanz, déi grad duerfir viru sechs Joer an d'Liewe geruff gouf, nämlech d'Commission nationale pour la protection des données, ofgekierzt CNPD, nach verbessert ginn.

Et ass evident, dass jiddwer Bierger datselwecht Urecht op Protektioun vu senger Privatsphär huet. Och wann et hautdësdags in ass, säi Séile-Striptease um Facebook an ähnlechen exhibitionistesche Foren ze maachen, ännert dat näischt drun, dass jiddweree weiderhin dat Recht huet, säi Privatliewe géint de Virwëtz vun dobaussen ofzeschiermen, an datt et dem Gesetzgeber seng Pflicht ass, fir eng adequat Protektioun ze suergen.

Dat geschitt dann och mat dësem Gesetz, dat dee Schutz vun der Privatsphär op dee leschte Stand vun der technologescher Entwécklung hieft. Et ass jo gewosst, dass de Virwëtz keng Grenze kennt an och net virun deem Eenzelne senger Hausdier haltmécht. Och wann esou e Virwëtz éischer harmlos a souguer duerchhaus mënschlech ka sinn, well e sech éischer am Beräich vun deem beweegt, wat mer op gutt Lëtzebuerger de Beschass nennen, kann hien awer och ausarten an dann zur reeller Gefor fir deen Einzelnen a fir d'Gesellschaft ginn.

Dat ass ganz eenditeg de Fall an Diktaturregimen, déi ouni eng intensiv Iwwerwaachung vun hire Bierger net auszekomme mengen an duerfir all méiglech Bëspëlungsinstrumenter asetzen. Mä och an deene méi ziviliséierte Länner geet d'Spionitis ëm, sief se vun uewen erf gesteuert an och souguer heiansdo berechtigt, nämlech dann, wann et ëm d'Sécherheet vun Stat oder ëm d'Bekämpfung vun Terrorismus an der organisierter Kriminalitéit geet, oder sief et, well Geschäftsmëcher derhannert stiechen, déi sech un där uraler Wourecht orientéieren, dass Wësse Muecht bedeit, an déi dann hiert Wëssen um Bockel vun hiren Affen zu Mënz ze maache versichen.

Dat alles gëtt natierlech haut doduerch vill méi einfach gemaach, datt et all méiglech Instrumenter gëtt, mat deenen ee sech an d'Privatliewe vum Einzelnen eraschläiche kann, ob elo als kriminellen Hacker, fir anere Leit hir Bankkonten ze plëmmen, oder nëmmen als „Schmalspur-James-Bond“, dee mat sengem Handy heemlech verfänglech Fotoe vu Promi schéisst, fir se engem Revolverblat ze verkaufen.

An dësem Gesetz geet et ëm den Asaz vun den Telekommunikatiounsinstrumenter an dorëmmer, ze verënnern, dass déi Instrumenter mëssbraucht ginn, fir an d'Privatsphär anzubriechen. Datt do déi sougenannte Bedriewer, also d'Acteure vun der Mobiltelefonie eng zentral Roll spillen, läit wuel op der Hand, well bei hinne lafen all déi Sträng zesummen, iwwert déi d'Telekommunikatioun geschitt.

Duerfir ginn zum Beispill an deem neie Gesetz d'Provideren dozou ugehalen, der CNPD, also

der Iwwerwaachungsinstanz, direkt Meldung ze maachen, wa si eng Attack op d'Privatsphär an hirem Réseau entdecken. A si ginn doriwwer eraus och obligéiert, an deem Fall hire Client oder hir Clienté vun där Attack, vun deenen Attacken an d'Bild ze setzen.

Datt déi Gratwanderung tëschent engem ofenen an am Prinzip net kontrolléierten Netz op där enger Säit, an der Protektioun vum Individu op där anerer Säit net ëmmer einfach ass, sief un engem Beispill illustréiert.

Laut Gesetzesprojet sollten am Fall, wou een den 112 urufft, eng Rei vun Informatiounen, ënner anere d'Internets- an d'Facturationsadress vum Uriffer, gespäichert ginn, fir datt d'Police an d'Rettungsdéngschter genee am Bild sinn, besonnesch, wann deen Uruff aus engem Betrib an net vun engem Privatuschloss kënnt. Well do all méiglech Detailler iwwert den Uriffer sollten enregistriert ginn, hunn net nëmmen d'Provideren sech géint deen techneschen Opwand gestäipt, deen domat verbonnen ass, mä et ass och vum Statsrot gesot ginn, dass géif nun awer wierklech ze wäit. Är Kommissioun huet sech dunn där Meinung ugeschloss a si huet d'Lëscht vun den Informatiounen op den absolut noutwendige Minimum gekierzt.

Nach méi Kappzerbrieches wéi d'Protektiounsbarrière ronderëm deen eenzelne Konsument an deem seng Privatsphär awer huet deen zweete Volet vum Gesetz bei der Ausaarbechtung gemaach, dee sech op d'Iwwerwaachungsinstanz selwer, nämlech op d'CNPD bezieht.

Dat huet notament domat ze dinn, dass d'CNPD als staatlecht Kontrollorgan mat enger gewësser Autoritéit ausstafféiert ginn ass, zu där och d'Aussprache vu Sanktiounen an d'Verhänke vu Geldstrofe gehéieren. Wéi scho méi dacks bei deenen dräi aneren Instanzen, déi eng ähnlech Missioun ze erfüllen hunn - Dir wësst: d'CSSF, den ILR an de Commissariat aux Assurances -, huet och dës Kéier de Statsrot d'Ouere gespëtz, well et ëm d'Kompetenz vun deenen éischer als harmlos Etablissements publics agestuuften Iwwerwaachungsinstanze geet. Hien huet do e Problem dermat, dass déi gewëssermooose Polizeibefugnisse kréien, well si jo eigentlech an hirem jeeweilege Beräich och als Polizei agéieren.

Dës Kéier konnt de Problem an domat eng vun den Oppositionen formelles vum Statsrot aus der Welt geschaf ginn, andeems iwwer en Amendement d'Méiglechkeet vun engem Recours en réformation virum Verwaltungsgericht agebaut gouf, fir de Fall, wou een net mat der Sanktioun vun der CNPD d'accord wär.

Domat ass awer deen éiwege Problem vun deene Kontrollinstanzen nach ëmmer net geléist, déi aus dem angelsächesche Recht stamen a keng esou eng richtig Plaz an eisem laténgeschen Droit fannen. Ursprénglech aus dem Prinzip vun Autocontrôle entstanen, wéi mir e bei eis bei den Dokteren, bei den Affekoten kennen, sinn déi Organer vum Législateur mat offizielle Missiounen chargéiert ginn, déi se awer nëmmen dann assuréiere kënnen, wa si mat deenen noutwendegen Moyenen ausgestatt ginn. An dozou gehéiert och eng gewësse Polizeigewalt. Mä déi kollidéiert dann direkt erëm mat eisen agefuerechten Rechtspraktiken.

Et ass net fir d'Éischt, dass ech vun dëser Plaz aus fir en eegene Statut fir dës Instanze plädéieren, fir datt si endlech hir Verankerung an eiser Statsorganisatioun fannen. Wat hei feelt, ass eng horizontal Regelung an der Plaz vun deene Silosgesetzter, déi jiddwer Kontrollinstanz fir sech behandelen an zum Deel och ënnerschiddlech encadréieren.

Dat bréngt da souguer mat sech, dass zum Beispill d'Personal net ëmmer d'selwecht behandelt gëtt. Firwat misste mir soss extra an dësem Gesetz festhalen, dass d'Membere vun der CNPDs-Direktioun de Fonctionnairesstatut zegutt hunn, wéi dat bei hire Kolleegen an deenen dräi aneren Institutiounen säit jeehier de Fall ass?

Dir gesitt, d'Aarbecht geet eis hei an der Chamber nach esou bal net aus, och wa mir ëmmer, ëmmer méi vun deene Regeln, déi mir hei ofseenen, vu Bréissel virgeknaht kréien an dann och nach gesot kréie vun deeneselwechten zu Bréissel, fir wéini mir se ëmzesetzen hunn. Am Fall vun dësem Gesetz war dat eben den 28. Mee dëst Joer. Mir sinn also elo nach bal am Délai, awer nëmme bal.

Duerfir gëtt et och héich Zäit, dass mer deem Gesetz eis Zoustëmmung ginn.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. le Président**.- Merci dem Här Rapporteur Lucien Thiel. Als éischte Riedner ass den honorabelen Här Xavier Bettel agedroen. Här Bettel, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Xavier Bettel** (DP).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir haten an eiser Fraktiounssitzung eng länger Diskussioun iwwert dee Projet. Tatsächlech, wann een och kuckt, wéi d'Dispositions législatives am Ausland sinn an den Exposé des motifs, do steet dran: «Une vie sauvée vaut mieux que la vie privée.»

Dat ass e bëssen d'Konklusioun vun deem heiten Text, wou ech awer och wëll selbstverständlech dem Rapporteur Merci soen an och net méi op den techneschen Detail wëll agoen.

Firwat ech dat soen, dass ass, well am Fong elo mat där doter Législatioun - ech mengen, et ass den Artikel 5, deen dat virgesäit -, wann eng Persoun, déi en Appel de secours op den 112 oder op den 113 mécht, deen, deen den Uruff kritt, automatesch am Fong da weess, mat wien en ze dinn huet. Dat heescht, en huet dann en Numm, en huet eng Adress vun där Persoun, déi do telefonéiert.

Et gëtt selbstverständlech Argumenter, déi derfir schwätzen; Argumenter, dass ee seet géint d'Fausse alerte. Dat ass awer elo net dee wichtigsten, mä dat heescht, een, deen elo géif bei d'Police oder bei d'Pompjeeën uruffen, fir eng Fausse alerte ze maachen, dass dat selbstverständlech dann och méi einfach ka bestrooft ginn.

Mä virun allem geet et drëms, wann et enger Persoun schlecht ass, si e Schlag mécht oder et hir net gutt ass a si telefonéiert a si kann op eng Kéier net soen, wou se ass oder wéi se ass, dass een da kann erausfannen, wien ugeruff huet a wou déi Persoun sech befënnt an och kann d'Secoursen dohinnerschécken.

Et soll een awer och net vergiessen, dass aner Leit op den 113 uruffen, deenen et net schlecht ass, mä déi einfach en Akzident wëllen dénoncéieren, déi e Fait wëllen dénoncéieren. An ech kann lech e Beispill ginn. Regelméisseg si bei der Police Leit, déi telefonéieren, well d'Nopere sech zerstreiden, wou Violences domestiques dra sinn. Et si souguer d'Kanner, déi heiansdo uruffen, well de Papp der Mamm meeschtens jo dann der gëtt, an dann d'Kanner wëllen uruffen a selwer net kënnen intervenéieren, well se Angscht hunn, selwer geschloen ze ginn. An de Risiko besteet, dass duerno am PV vun der Police op jidde Fall dann erauskënnt, wien telefonéiert huet. Wann ee kuckt, wéi meeschtens och d'PVe geschriwwen ginn, da steet do: „Um 18:43 Uhr kam ein Anruf von..., geboren...“, etc, etc.

Wann dat de Fall wier, selbstverständlech, Här President, kann et do Niewerisquen hunn, dass scho verschidde Leit, déi bereet wieren, anonym unzeruffen, fir eppes ze dénoncéieren - wéi zum Beispill bei den Noperen, et weess een net an engem Appartementshaus, ob et dee vu lénks, vu riets, vun driwwer oder vun drënner ass, déi awer bereet wieren, esou e Fait ze dénoncéieren -, dann éischer sech soen: „Komm, ech mësche mech léiwer net an, mam Risiko, dass soss den Noper weess, wien telefonéiert huet a wien et gesot huet.“

Dowéinsten muss ee sech d'Fro stellen, ob et net eng Atteinte à la vie privée ass. An ech hat och an der Kommissioun gefrot, ob et net méiglech wier, fir dass den Usager kéint bei sengem Abonnement eng Case hunn, wou e kéint dropschreiwen, ob en averstanen ass oder net, dass seng Donnéeën esou automatesch da weidergeleet ginn.

Firwat? Well - ech hunn lech et virdru gesot - menger Meinung no verschidde Leit, déi soen: „Wann ech eppes gesinn oder eppes weess oder wéi soen, awer net onbedéngt wëll, dass gesot gëtt, dass ech et sinn“, awer d'Recht kënnen behalen, eppes ze dénoncéieren, an net dass direkt gesot gëtt: „Hei, bonjour, Här Bettel, Är Adress, Är Telefonsnummer, mir wëssen alles iwwer lech, Äre Gebuertsdatum“ -, wann een einfach eng Nummer composéiert.

Et ass eng Acceptation des risques. Dat heescht, dass de Client dann, wann e säin Abonnement ënnerscheift, seet: „Ech sinn averstanen oder net, a wann et mer ebe schlecht geet, wann et mer schlecht gëtt, wann ech e Schlag maachen oder wann ech net méi ka schwätzen, sinn ech bereet, dass, wann ech telefonéieren an net ka schwätzen, ech eben dee Risiko aginn.“

Mir mengen, dass et wichteg gewiescht wier, dass een dem Bierger, dem Usager, deen en Abonnement ënnerscheift, déi Méiglechkeet hätt kënnen ginn, dass en hätt kënnen soen: „Ech wëll net, dass meng Nummer mat transmittéiert gëtt, wann ech op esou eng Nummer uruffen.“ Mir fannen et schued, dass déi Dispositioun do net drakomm ass.